

LOBBYING I EU

– dolt inflytande & privilegierat tillträde

De Gröna | Europeiska fria alliansen
i Europaparlamentet

miljöpartiet de gröna

FÖRORD

2017

EN VANLIG VECKA i Bryssel blir jag kontaktad av omkring 150 lobbyister. Det kan handla om fackförbund, ideella organisationer och religiösa samfund. Men framförallt handlar det om stora företag som, ofta via lobbyfirmor, försöker påverka EU:s lagstiftning.

När EU kritiseras för att lida av ett demokratiskt underskott är det ofta just den omfattande lobbyismen som lyfts fram. Siffror från EU:s eget öppenhetsregister visar att lobbyismen ökar för varje år och att företag och andra intresseorganisationer lägger allt mer pengar på att försöka påverka EU:s beslutsfattare att fatta beslut som gynnar deras intressen.

Vi ser samtidigt hur politiska förslag om starkare skydd för människor och miljö ständigt urvattnas. Såväl stora multinationella bolag som Monsanto som den polska kolindustrin har haft framgångsrika lobbykampanjer för att försämra föreslagna regleringar av farliga kemikalier eller förslag som syftar till att minska klimatutsläpp. Lobbyismen är i dag det enskilt största hindret mot ett aktivt miljöarbete i EU.

Lobbying behöver dock inte vara ett problem. Lobbyister kan tillföra viktiga perspektiv i utformandet av politik. Problemet är den snedvridna tillgången till beslutsfattarna. Öppenhetsorganisationen Corporate Europe Observatory uppskattar att så mycket som 70 procent av lobbyisterna i Bryssel kommer från stora företag.

Såväl medborgare som civilsamhället har satt press på EU för att reglera detta. Det har också skett förbättringar de senaste åren. Bland annat finns nu ett öppenhetsregister för lobbyister i EU, även om det än så länge bara är frivilligt.

” Lobbyismen är i dag det enskilt största hindret mot ett aktivt miljöarbete i EU.

I denna broschyr ska vi visa hur lobbying i EU kan se ut, vilka konsekvenser den får och vad vi kan göra åt den. Det är stötande att se hur aktörer med mycket resurser kan köpa sig politiskt inflytande på ett sätt som är omöjligt för enskilda medborgare eller folkrörelser. Ökad öppenhet kring detta är viktigt för att skapa debatt och i förlängningen sätta press på politiker och EU-kommissionen att införa regleringar som gör förutsättningarna för påverkan mer rättvisa.

Detta är den tredje idéskriften i en serie om EU och grön politik så som klimatpolitik, integritetsfrågor, handelspolitik och EU-kritik. Vi har för lite debatt om ideologi och för stor tro på enkla lösningar. Jag hoppas att de här skrifterna ska bidra till att bredda debatten och gå på djupet i några av vår tids viktigaste politiska frågor.

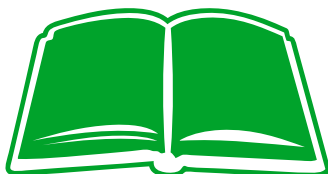
Max Andersson

EU-parlamentariker för
Miljöpartiet de Gröna

INLEDNING

NÄST EFTER WASHINGTON D.C. är Bryssel den mest lobbytöta staden i världen. Exakt hur många lobbyister som finns där är det ingen som vet, då det i stora delar är en dold verksamhet. Enligt de uppskattningar som gjorts från öppenhetsorganisationen Corporate Europe Observatory (CEO) som granskar lobbyismen i EU, finns det uppemot 30 000 betalda lobbyister i Bryssel. Det är en tiofaldig ökning på bara 20 år, år 1996 uppskattades antalet till 3000. Ökningen av lobbyister kan delvis spåras till att EU har fått allt fler områden att lagstifta om. I dag uppskattas omkring hälften av all ny lagstiftning i medlemsländerna komma från EU. Ju fler områden som beslutas i EU desto fler aktörer har anledning att bedriva lobbyism för sin fråga. Det faktum att allt mer pengar läggs på lobbyism i EU är i sig ett bevis på att det har effekt.

EU:S ÖPPENHETSREGISTER

I JUNI 2011 LANSERADE EU-kommissionen och EU-parlamentet ett gemensamt öppenhetsregister för lobbyister. Öppenhetsregistret som är helt frivilligt samlar in information om lobbyorganisationen såsom var de arbetar, vilka klienter de har och hur mycket som spenderas på lobbying.

Alla som registrerar sig måste följa en allmänt hållen uppförandekod som tydliggör vad som är ett acceptabelt beteende för en lobbyist, exempelvis måste de vara öppna med vilka de företräder, inte ge vilseledande information eller använda oärliga metoder för att försöka påverka beslut. I början av år 2017 fanns över 11 000 lobbyorganisationer i registret.

VAD ÄR LOBBYISM?

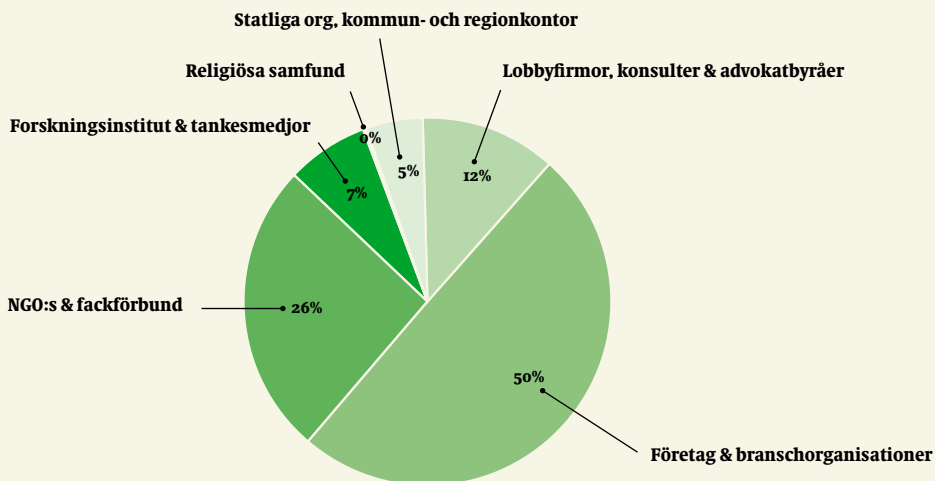
ENLIGT EU-KOMMISSIONEN KAN lobbyism definieras som: ”verksamhet som drivs med målet att påverka utformningen av politiken och den politiska beslutsgången inom EU:s institutioner”. Som lobbyist räknas den som är betald av en organisation, ett företag, en pr-byrå eller annan part som direkt eller indirekt försöker påverka besluten i EU. Lobbyism kan omfatta en rad olika aktiviteter såsom att kontakta en hög tjänsteman eller politiker, producera policyrapporter eller organisera olika evenemang.

Det är framförallt i EU-parlamentet och EU-kommissionen som lobbyismen sker. Parlamentet är intressant för lobbyister då ändringar i lagförslag skapas och antas här. Parlamentarikerna är ofta lättillgängliga och systemet inbjuder på många sätt till lobbying. Kommissionen med sina generaldirektorat (kan liknas vid departementen i Sverige) och expertgrupper där ny lagstiftning initieras är även viktig för intressegrupper.

Lobbyism i EU kan se ut på olika sätt. Dels finns det lobbyism som är öppen och mer reglerad via EU:s öppenhetsregister. Att registrera sin verksamhet i registret krävs för att få boka in möten med EU-kommissionärer eller för att komma åt de eftertraktade besöksbrickorna till EU-parlamentet som ger lobbyisterna rätt att fritt kunna gå in och ut i parlamentets lokaler. Dels finns det en mer dold lobbyism som sker via inbjudningar till luncher, cocktails, middagar och resor från företag och organisationer. Det sker också via alla de rapporter och färdigskrivna ändringsförslag som lobbyister skickar för att visa sin ståndpunkt och påverka en politiker att lägga vissa förslag eller rösta i en viss riktning.

Lobbyismen sker också mer institutionaliserat i EU:s andra institutioner; ministerrådet men framförallt i EU-kommissionen. I dag finns över 1000 okända expertgrupper i kommissionen och rådet där företrädare från nationella regeringar, civilsamhälle och företag är med och utformar detaljer i ny lagstiftning och tar beslut om hur den ska implementeras. Hur exakt lobbyism kan ta sig uttryck ska vi gå igenom i nästa avsnitt.

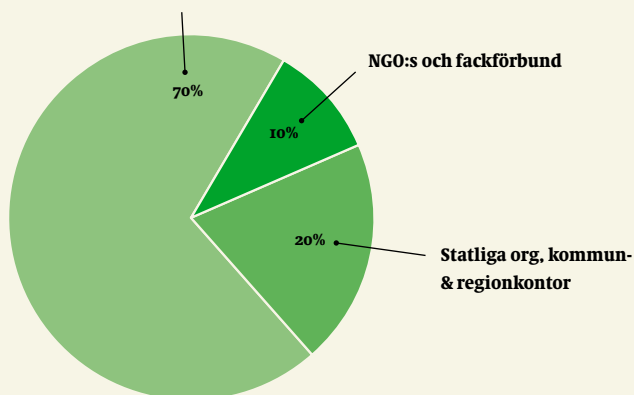
LOBBYORGANISATIONER I EU:S ÖPPENHETSREGISTER

FIGUR 1: Data hämtad från EU-parlamentets och EU-kommissionens öppenhetsregister den 20 mars år 2017. Totalt fanns 11 251 lobbyorganisationer registrerade.

LOBBYISTER I EU ENLIGT CEO

Företag & branschorganisationer (inkl dess tankesmedjor, lobbyfirmor, konsulter)

FIGUR 2: Data hämtad från öppenhetsorganisation Corporate Europe Observatory, baserat på 30 000 betalda lobbyister i Bryssel år 2014.

HUR MÅNGA LOBBYISTER FINNS DET I EU?

NÄR DENNA TEXT skrivs finns det enligt EU:s eget öppenhetsregister 11 251 registrerade lobbyorganisationer i Bryssel. Det innebär att det går minst femton lobbyister på varje EU-parlamentariker. Av dessa bestod den största andelen, 50 procent, av företag eller branschorganisationer, 26 procent var representanter från icke-statliga organisationer som miljöorganisationer eller fackförbund, 12 procent var lobbyfirmor, advokatbyråer eller konsulter, som till största del jobbar på uppdrag av storföretag. Forskningsinstitut och tanke-smedjor utgjorde drygt 7 procent, de statliga organisationerna, såsom kommun- och regionkontor, utgjorde 5 procent och de religiösa samfundet stod för mindre än 1 procent av antalet registrerade lobbyorganisationer.

Statistiken visar endast de som frivilligt registrerat sig i EU:s öppenhetsregister och mörkertalet uppskattas vara stort. Den fristående paraplyorganisationen The Alliance for Lobbying Transparency and Ethics Regulation (ALTER-EU) som jobbar för ökad insyn i EU har i flera rapporter visat hur många av de största företagen och advokatbyråerna bojkottar registret. Öppenhetsorganisationen CEO uppskattar i sin senaste lobbyguide att det verkliga antalet personer som arbetar som lobbyister i EU är uppemot 30 000 personer och att omkring 70 procent av dessa kommer från industrin.

Vilka spenderar mest?

De största lobbysektorerna i Bryssel hittas inom finans- och banksektorn, fossilindustrin, IT eller kemi- och medicinföretagen. I EU:s öppenhetsregister måste varje lobbyorganisation uppge hur mycket de spenderar på lobbying varje år. Av de tio som spenderade mest under år 2015 kommer åtta från multinationella bolag eller professionella lobbyfirmor.

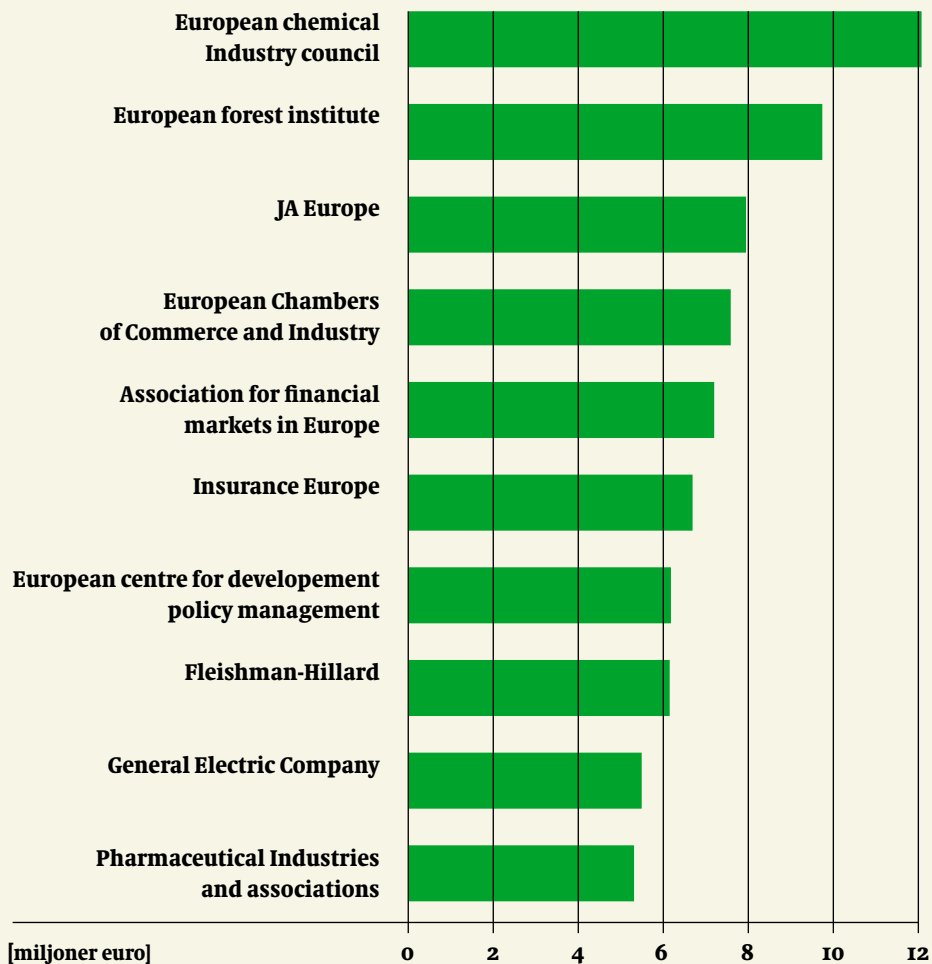
” Det går minst femton lobbyister på varje EU-parlamentariker

Störst var **European Chemical Industry Council (CEFIC)** som är kemiindustrins branschorganisation och representerar hundratals europeiska kemi- och medicinföretag. De uppgav att de spenderade 100 miljoner kronor på lobbying och har registrerat 72 stycken lobbyister i EU:s öppenhetsregister år 2015. År 2009 uteslöts de temporärt från lobbyregistret för att de inte varit öppna med sina utgifter och att de i själva verket spenderar minst dubbelt så mycket på lobbying. CEFIC var särskilt aktiva och framgångsrika i att vattna ur EU:s kemikaliedirektiv REACH när det skulle antas. På senare tid har de varit aktiva för att stoppa ökade kostnader för kemiföretagen i EU:s handel med utsläppsätter. Genom att hota med att kemiföretagen kommer att lämna EU har de sett till att kemiproducenter tilldelats gratis utsläppsätter i systemet och de kan därmed undvika sitt klimatansvar.

Association for Financial Markets in Europe, som är nästan lika stora, är den ledande lobbyorganisationen för Europas största banker och kapitalmarknadsaktörer och företräder bland annat Nordea. De var mycket aktiva efter finanskrisen för att säkra bankernas räddningspaket och lobbar nu bland annat för att stoppa den skatt på finansiella transaktioner som förhandlas mellan tio medlemsländer.

Bland de professionella lobby- och pr-firmorna är **Fleishman-Hillard** störst. De har kritiserats för bristande etik då de har flera omstridda banker och oljebolag bland sina största kunder. År 2010 headhuntade de den tidigare EU-kommissionären Günter Verheugen för att förbättra sina kontakter in i EU-institutionerna.

DE STÖRSTA LOBBYORGANISATIONERNA I EU

FIGUR 3: Data hämtad från lobbyfacts.eu den 20 mars år 2017. Grafen visar de tio största lobbyorganisationerna som har ett kontor i Bryssel, minst en besöksbricka till EU-parlamentet och har haft ett eller flera möten med EU-kommissionen och som deklarerar de största utgifterna som spenderats på lobbying i EU:s öppenhetsregister. Siffrorna är från år 2015 och visas i miljoner euro.

HUR PÅVERKAR LOBBYISTER BESLUT I EU?

Lobbyism i EU-parlamentet

Under 2016 gjorde jag en undersökning på mitt kontor över vilka lobbyister som kontaktade mig en helt vanlig vecka i Bryssel. Förutom ett antal privatpersoner var det 142 lobbyister från fackförbund, ideella organisationer, religiösa samfund, men framförallt stora företag som hörde av sig via mejl, telefonsamtal, brev eller som knackade på dörren den veckan. Det handlade om inbjudningar till möten, hearings, middagar, resor eller andra arrangemang oftast på inbjudan av stora företag eller av de lobbyfirmor som de anlitat. Vi fick också en uppsjö av rapporter, pressmeddelanden, policydokument och annat från olika intressegrupper som ville visa sin ståndpunkt i en viss fråga. Vi fick till och med färdigskrivna ändringsförslag att lägga i ett visst ärende. Detta är inget ovanligt. Miljöpartiets tidigare EU-parlamentariker Carl Schlyter kunde år 2011 avslöja att 95 procent av alla ändringsförslag i en rapport om fluorerade växthusgaser kom från lobbyister.

Lobbyismen kan också vara mycket mer sofistikerad genom samarrangemang av seminarier, utställningar och mingel. I EU-parlamentet kan en ledamot fritt nyttja parlamentets lokaler och andra faciliteter. Lobbygrupper arrangerar därför evenemang dagligen i samarbete med olika parlamentariker. Det kan vara acceptabelt om det handlar om ideellt drivna organisationer, men det blir problematiskt när ledamöter erbjuder sina tjänster till rent kommersiella ändamål. Under mandatperioden har vi bland annat kunnat se en utställning med pälsar från pälsdjursindustrin samt en uppsjö av ost- eller vinprovningar från en viss region eller branschorganisation.

LOBBYISTER v.28

Storföretag branchorg.	Små företag	NGOs	Religiösa samfund	Regioner, Kommuner, Länder	Statligt finansierad organisation	Lobby- konster	Privat- personer	OKÄND
/ 		 /	 	/ 	 	 	 	/
38	2	23	7	21	26	6	24	19

Mejl, telefon, post, besök

TOT: 166

Under 2016 utförde mitt kontor en genomlysning av vilka som kontaktade mig en vanlig vecka i Bryssel via mejl, telefon, brev eller fysiska möten. Av totalt 166 kontakter var 38 stora företag eller branschorganisationer, 26 statligt finansierade organisationer såsom myndigheter eller forskningsinstitut, 24 var privatpersoner, 23 var från civilsamhället eller fackförbund, 21 från region- eller kommunkontor, 19 hade okänd avsändare eller finansiär, 7 var religiösa samfund, 6 var lobbyfirmor eller pr-byråer samt 2 var mindre företag.

Lobbyism i EU-kommissionen

Det finns också en mycket mer institutionaliserad lobbyism i kommissionen och ministerrådet. För att ta fram ny lagstiftning tar kommissionen rutinartat hjälp av externa experter för råd. Det är ofta dessa expertgrupper som skriver det första förslaget till ny lagstiftning. I dag finns över 1000 expertgrupper som förbereder och i praktiken beslutar om alla de oändligt många detaljer som påverkar EU-medborgarnas vardag. Expertgrupper används för konsultation och som bollplank, men till skillnad från ett remissförfarande i Sverige är de också med och utformar nya lagförslag tillsammans med kommissionen. EU-kommissionen eller rådet bestämmer själva vilka som ska ingå i expertgrupperna och vilken befogenhet dessa ska ha. Under år 2003 släppte statsvetaren Torbjörn Larsson den första studien någonsin om EU:s okända expertgrupper ”Precooking in the EU – the world of expert groups”. Han visade att det fanns minst 1300 stycken och experterna bestod till stora delar av företrädare från nationella regeringar samt representanter från näringslivet och att konsument- och miljöintresset var så gott som alltid underrepresenterat.

EU-KOMMISSIONENS EXPERTGRUPP FÖR FINANSSEKTORN

ÖPPENHETSORGANISATIONEN CEO HAR i en undersökning visat att i den grupp som har varit rådgivande till kommissionen efter finanskrisen har industrins representanter varit fyra gånger fler än representanter från akademien, fackförbund eller konsumentorganisationer. Fyra av gruppens åtta medlemmar hade nära förbindelser med storbankerna BNP Paribas, Lehman brothers, Goldman Sachs och Citigroup som hade stor skuld i att orsaka krisen från första början. Detta kan förklara varför EU:s förslag för att reglera banksektorn varit så undermåliga. Istället för att kräva att bankerna i större

utsträckning ska betala för den risk de tar har de i dag möjlighet att låna mer pengar än innan finanskrisen.

Det är vanligt att kommissionen tar råd från representanter i den industri de är ålagda att reglera, eller från företag med intressen av att vara med och utforma lagen eller undvika regleringar överhuvudtaget. Även om en del förbättringar gjorts vad gäller öppenheten i dessa grupper under 2016 kvarstår fortfarande frågan om samma lobbyister som försöker försvaga eller undvika reglering ska vara med att ta fram densamma?

Ogräsmedlet glyfosat

Sommaren 2016 valde EU-kommissionen att förlänga marknadsstillträdet för ogräsmedlet glyfosat, i ytterligare 18 månader, starkt påhejad av storföretaget Monsanto som bedrivit en aggressiv lobbykampanj mot EU:s politiker. Detta trots att Världshälsoorganisationen WHO klassat medlet som cancerframkallande och att det har stora skadliga effekter på den biologiska mångfalden.

Trots dess negativa påverkan på människor och miljö är glyfosat fortfarande ett av Europas mest använda ogräsmedel. En huvudledning till detta är att företag själva är ansvariga för att testa farligheten av sina egna produkter. Det vetenskapliga underlaget som används av tillsynsmyndigheten för att tillåta en produkt på marknaden är inte tillgängligt för oberoende forskare eller allmänheten, utan finns endast hos det privata företaget självt. Konsekvensen blir att farliga produkter tillåts på marknaden mycket längre tid än de borde, på bekostnad av folkhälsa och miljö.

ändra en EU lag

i utbyte mot pengar.

Genom att några journalister på tidningen utgav sig för att vara lobbyister kontaktade de 60 ledamöter och erbjöd dem att sitta med i en påhittad rådgivande grupp för att få hjälp att påverka EU:s lagstiftning mot en ersättning på 100 000 euro årligen. Tre ledamöter godtog erbjudandet. En utredning tillsattes och två av ledamöterna avgick senare.

Handelsavtalet TTIP och lobbyism

Ett av de mest kända fallen av ojämn tillgång till beslutsfattarna var kommissionens möten inför att förhandlingarna om EU och USA:s handelsavtal TTIP skulle starta. Över 90 procent av alla möten med EU-kommissionärerna och deras högsta tjänstemän var med företrädare för stora företag. Endast 5 procent skedde med ideella organisationer som miljöorganisationer, fackförbund eller konsumentföreningar. Det är inte konstigt att civilsamhället är oroligt för att avtalet kommer att gynna stora företag på bekostnad av skydd för människor och miljö.

Pengar för ändringsförslag

I mars 2011 avslöjade Sunday Times en av de största lobbyiskandalerna i EU:s historia genom att visa hur tre EU-parlamentariker gått med på att lägga fram ändringsförslag för att

NÄR BLIR LOBBYISMEN ETT PROBLEM?

ALL LOBBYISM ÄR inte dålig. Lobbying kan tvärtom vara en viktig del i en sund demokrati: lobbyister kan vara visselblåsare, ge expertråd och visa på konsekvenser av olika politiska förslag. Men det blir problematiskt när lobbyismen blir alltför omfattande och ojämlig. Mycket av lobbyismen är dold, vilket gör det svårt att ställa någon till svars och risken för intressekonflikter är stor. Några av de största problemen med lobbying är följande:

→ OJÄMN OCH PRIVILEGIERAD TILLGÅNG TILL BESLUTSFATTARE

Det ingår i en EU- parlamentarikers jobb att hantera lobbyisterna. Det finns även kurser i parlamentet för hur man gör det på bästa sätt. Problemet är att politisk påverkan inte är något rättvist spel. Det går i dag att köpa sig till inflytande över EU-lagstiftningen. Man kan vara alldeles säker på att parlamentet får information om hur ett planerat förbud mot en farlig kemikalie drabbar företagen ekonomiskt. Men föräldrar till barn som fått cancer eller allergier av samma kemikalie har inte alls samma möjlighet att påverka parlamentet. Lobbyismen avspeglar och förstärker på så vis ojämlikheter mellan olika grupper i samhället. Som framgått av statistiken är det framförallt resursstarka organisationer och företag som ägnar sig åt lobbyism. De har resurser att anställa eller anlita professionell kompetens med uppdrag att påverka politiska processer och beslut, medan andra får förlita sig på ideella aktörer.

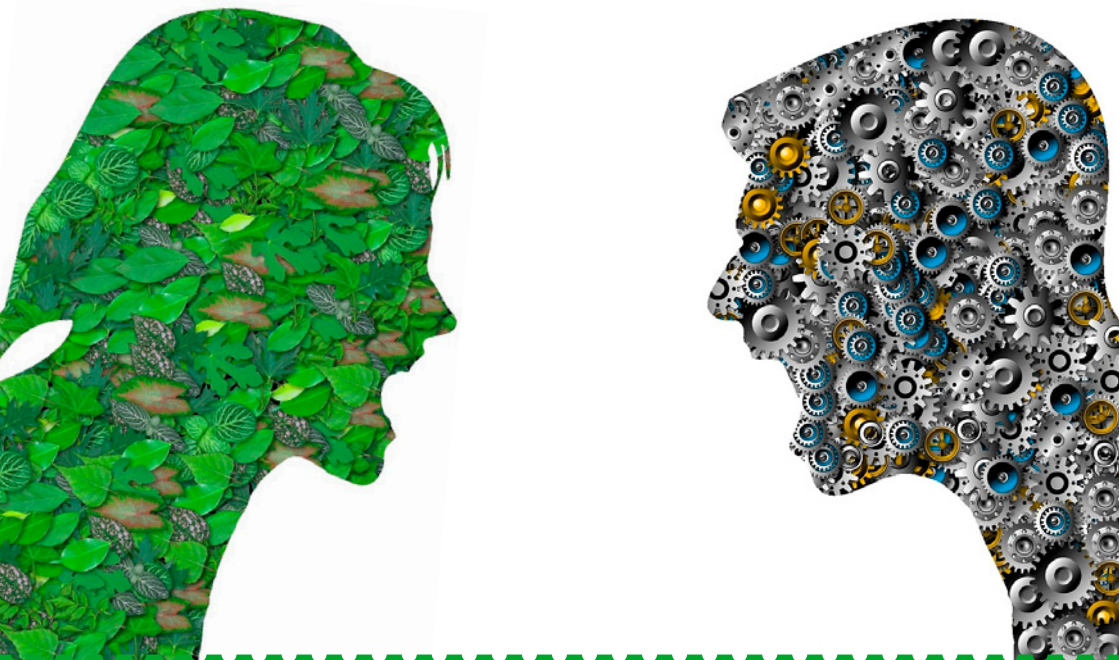
” Av de parlamentariker som lämnade EU-parlamentet efter valet 2014 är omkring 30 procent i dag anställda på en lobbyorganisation

➔ DOLT INFLYTANDE

I dag är det nästintill omöjligt att veta vem som påverkat ett EU-direktiv i en viss riktning. Organisationen Alter-EU har visat att över 100 storföretag med kontor i Bryssel bojkottar EU:s lobbyregister, detsamma gäller för nästan samtliga stora advokatbyråer som har företagen som sina kunder. Det riskerar att underminera demokratin om lobbying tillåts ske i det dolda och ta allt större plats i lagstiftningsarbetet. Kunskapen om EU är låg i Sverige och makthavare i EU granskas och bevakas i mycket mindre utsträckning än sina motsvarigheter i Sverige. Öppenhet är därför oerhört viktigt för att säkerställa att beslutsfattare lyssnar till olika aktörer och uppfattningar och för att undvika korruption eller oetiskt beteende.

➔ INTRESSEKONFLIKTER

Det är vanligt att lobbyorganisationer anlitar tidigare EU-parlamentariker eller EU-kommissionärer och tjänstemän för att få information och politiska nätverk som kan stärka deras lobbyinflytande. Exempelvis är EU-kommissionens tidigare ordförande José Manuel Barroso anlitad som rådgivare till den skandalomsusade investmentbanken Goldman Sachs. Antikorruptionsorganisationen Transparency International har visat att av de parlamentariker som lämnade EU-parlamentet efter valet 2014 är omkring 30 procent i dag anställda på en lobbyorganisation. Motsvarande siffra för EU-kommissionärerna är omkring 50 procent.

INTRESSEKONFLIKTER I EU

EU:S EGEN KLIMATKOMMISSIONÄR, Miguel Arias Cañete, har tidigare varit ordförande för två oljebolag och hans familj är fortfarande huvudägare i bolagen. En nyligen publicerad studie från öppenhetsorganisationen CEO visar att Cañete har haft fem gånger så många möten med gas- och oljeindustrin, som med den förnyelsebara energisektorn sedan klimattoppmötet COP21 år 2015.

Det är inget nytt att EU:s klimatkommissionär men även energikommissionären har nära förbindelser med fossilindustrin. Redan det första året

efter att de tillträtt fick de kritik för att över 80 procent av deras möten skedde med företrädare från näringslivet, medan endast 12 procent av mötena var med civilsamhället. Jag ställde därför en fråga till kommissionen under 2016 om hur detta påverkar EU:s klimatpolitik. I svaret från kommissionen trycker man på att viktiga principer för kontakter med intresseorganisationer är öppenhet, integritet och lika tillgång men att antalet möten mellan olika intressegrupper och kommissionärer i sig inte är någon tillförlitlig indikator. Kommissionen anser helt enkelt att detta inte är något stort problem.

VAD GÖR EU FÖR ATT REGLERA LOBBYING?

L OBBYISM KAN REGLERAS på flera sätt. Antingen genom att införa regler för lobbyister såsom öppenhetsregister eller uppförandekoder som tydliggör hur kontakter med EU:s institutioner ska skötas. Det kan också ske via politikernas och tjänstemäns etiska riktlinjer, exempelvis skyldigheter att deklarerera och undvika intressekonflikter.

EU har förbättrat sitt arbete med öppenhet kring lobbyism de senaste åren. Bland annat genom ett öppenhetsregister för lobbyister, ekonomisk redovisning av lobbyaktiviteter och införande av uppförandekoder. Öppenhetsregistret är än så länge bara frivilligt och många lobbyister har valt att inte registrera sig. Den gröna partigruppen i EU-parlamentet driver på för att göra det obligatoriskt och det diskuteras nu att göra det obligatoriskt för att ges tillträde till EU-parlamentet. Intentionen med både öppenhetsregister och tillhörande uppförandekod är att föra fram lobbyismen i ljuset.

Det har också skett förbättringar hos EU-kommissionen. Sedan slutet av år 2014 har alla EU-kommissionärer och de högsta tjänstemännen för de olika generaldirektoraten varit tvungna att rapportera in alla möten de har med lobbyister. De tillåts endast ha möten med lobbyister som finns registrerade i lobbyregistret.

Under 2016 lade kommissionens vice-ordförande Frans Timmermans fram nya regler för att reformera expertgrupperna och göra dem mer öppna och minska intressekonflikter. I de stickprov som gjorts under 2017 dominerar fortfarande näringslivslobbyister i grupperna men nu finns krav på att dessa ska finnas registrerade i EU:s öppenhetsregister, vilket har ökat transparensen kring grupperna.

Från seminariet "Lobbying for our future" på klimattoppmötet COP22 i Marrakech.

LOBBYING PÅ KLIMATTOPPMÖTENA

UNDER 2016 SAMLADES världens ledare på klimattoppmötet COP22 i Marrakech för att bena ut detaljerna för hur världens länder ska kunna leva upp till klimatlöftena i Parisavtalet. Men de var inte ensamma – fossilindustrin var liksom vid tidigare klimattoppmöten överrepresenterade under förhandlingarna. Bland andra närvarade några av världens största olje- och gasbolag såsom Shell, Chevron, BP och Exxon.

En av anledningarna till att man har svårt att nå enighet i klimatpolitiken är att man har låtit fossilindustrin vara med i utformandet av klimat-

politiken – precis samma företag som bär det största ansvaret för de globala utsläppen. Vid klimattoppmötet i Paris stod företag med stora intressen i olja och kol för omkring 20 procent av kostnaderna för klimatmötet. När lobbyismen tillåts komma så nära beslutsfattarna är det inte konstigt att klimatpolitiken formas efter starka näringslivsintressen snarare än efter människors och miljöns behov. För att nå framgång i klimatpolitiken har jag tillsammans med en rad civilsällsorganisationer krävt att fossilindustrin måste hållas borta från beslutsfattandet.

VILKA FÖRSLAG DRIVER VI FÖR ATT REGLERA LOBBYISM?

Våra viktigaste förslag för en reglerad lobbyism:

➔ **OBLIGATORISKT OCH LAGLIGT BINDANDE LOBBYREGISTER**

Endast med ett obligatoriskt öppenhetsregister kan vi vara säkra på att fånga upp alla dem som direkt eller indirekt försöker påverka EU:s beslutsfattande. Ett obligatoriskt register skulle också möjliggöra sanktioner mot dem som inte följer reglerna.

➔ **INFÖRANDE AV LOBBYFOTAVTRYCK**

Ett lobbyfotavtryck är en offentlig handling som visar lobbyisters påverkan när en ny lagstiftning antagits. Genom att publicera registrerade möten samt alla skriftliga synpunkter som inkommit från lobbyorganisationer, kan medborgare få se svart på vitt vem som påverkat ett visst lagstiftningsförslag och för vems räkning.

➔ **MER TRANSPARANTA OCH BALANSERADE EXPERTGRUPPER**

EU-kommissionens expertgrupper som är med och utformar nya lagar måste bli mer öppna och balansera olika intressen, för att inte domineras av näringslivet som de gör i dag. Exempelvis via viktning av röstning för att säkerställa att intressen är balanserade samt sanktioner mot dem som inte respekterar policyn för intressekonflikter.

➔ **STOPPA SVÄNGDÖRRARNA I POLITIKEN**

Vi måste stoppa fenomenet med svängdörrar mellan den politiska makten och lobbyisterna. I dag får EU-parlamentariker ersättning upp till 24 månader efter att deras mandat har gått ut. Under denna period ska det inte vara tillåtet att ta ett jobb för ett företag eller organisation som arbetar med att påverka EU:s beslutsfattare.

→ MER ÖPPENHET I EU:S LAGSTIFTNING

Vi vill se en ökad tillgång till dagordningar och beslutsprotokoll från EU:s olika politiska möten. Det ska vara lika tillgång för medborgare som för representanter för lobbyorganisationer. Vi vill också införa en offentlighetsprincip på EU-nivå enligt svensk modell samt stärka meddelarskyddet för tjänstemän som vill anmäla missförhållanden.

Gröna framgångar för mer öppenhet och reglerad lobbyism

Det har också skett förbättringar. Jag har under två års tid suttit i den arbetsgrupp som ansvarat för revideringen av EU-parlamentets arbetsordning och lagt en mängd förslag för ökad öppenhet, reglerad lobbyism och stärkta etiska riktlinjer för politiker. Vi har bland annat föreslagit att de proffslobbyister i Bryssel som vill träffa EU-parlamentariker behöver vara registrerade i EU:s öppenhetsregister, något som nu blir verklighet under 2017. Andra framgångar är ett förbud för parlamentariker att ta betalda sidouppdrag som lobbyister. Det finns dock fortfarande mycket kvar att göra och jag kommer att jobba vidare med detta under mandatperioden.

GRÖNA GRUPPENS EGNA LOBBYREGISTER

IVÄNTAN PÅ ETT obligatoriskt lobbyregister i EU:s institutioner skapade gröna gruppen som första partigrupp i EU-parlamentet ett eget register under 2016. Syftet var att sätta press på EU och andra EU-parlamentariker att också offentliggöra sina möten med lobbyister och intressegrupper. Med

hjälp av ett verktyg med öppen källkod exporterar möten från varje ledamots kalender och publiceras på nätet. Där kan du själv se vilka lobbyister som jag och mina kollegor har träffat. Lobbyregistret kan du hitta här: <https://lobbycal.greens-efa-service.eu>

ÖPPENHET KRING LOBBYISM VIKTIG FÖR DEMOKRATIN

NU HAR HALVA mandatperioden gått och jag har redan blivit kontaktad mer än 10 000 gånger av lobbyister via telefon, brev eller mejl. Vilka dessa har träffat, samarbetat med eller hur de påverkat de lagstiftningsförslag vi arbetar med går inte att få reda på. Med tanke på att det i Bryssel fattas beslut dagligen som påverkar oss alla berör detta oss i allra högsta grad.

Den växande lobbyismen är ett av EU:s största problem. Industri-lobbyisternas dominans gör att förslag som syftar till att sätta stopp för miljöförstöring, farliga kemikalier eller klimatutsläpp ständigt urvattnas. Det är ingen slump att den absolut största andelen av lobbyister i Bryssel representerar industri- och företagsintressen. Politisk påverkan är i dag inget rättvist spel. Den som har pengar kan köpa sig påverkansmöjligheter och politiskt inflytande medan den som saknar resurser får förlita sig till ideella krafter.

Lösningarna för att göra spelplanen mer rättvis är inte enkla. Att lagstifta om mer öppenhet kommer göra att lobbyismen hamnar i ljuset och det kan förbättra en del. Tillsammans med en starkt offentlighetsprincip och ett riktigt meddelarskydd för tjänstemän som vill påtala missförhållanden skulle mycket vara vunnet. Att föra fram lobbyismen i ljuset handlar också om att kunna sätta press på politiker och höga tjänstemän att i sina möten och kontakter balansera intressegrupper och inte ge gräddfil åt storföretagen som i dag. Inom så många politikområden ser vi hur storföretag lobbar mot allmänhetens bästa för att stärka sina egna varumärken och vinster. Samtidigt som allt för många

beslutsfattare och tjänstemän i EU ger dem privilegierad tillgång in i beslutsrummen. Lobbying i sig kommer vi alltid att ha, men medborgare har rätt att få veta vem som påverkat ett visst lagstiftningsförslag och för vems räkning.

Det handlar i slutändan om att stärka demokratin. Att journalister ges tillräckliga resurser för att granska och rapportera om vad som händer i EU. Att nationella parlament ges en större roll när EU antar och ratificerar nya lagar. Det skulle förbättra möjligheterna för vanliga medborgare att kunna engagera sig i EU politiken och få bättre insyn i hur våra lagar stiftas. Att införa mer öppenhet och reglering kring lobbyism handlar i grunden om helt självklara delar i en fungerande demokrati.

KÄLLOR | [Gröna gruppens lobbyregister](http://lobbycal.greens-efa-service.eu) | lobbycal.greens-efa-service.eu
| [Transparency International](http://www.transparency.org) | www.transparency.org | → Access all areas - when EU politicians became lobbyists, 2017 → The European union integrity system, 2014 | [Corporate Europe Observatory](http://corporateeurope.org) | corporateeurope.org | → Corporate interests continue to dominate key expert groups, 2017 → The fire Power of the financial lobby, 2014 → Lobby planet – Brussels the EU quarter, 2011 | [Alter-EU](http://www.alter-eu.org) | www.alter-eu.org | → Lobbying lawfirms – unfinished business, 2016 → New and Improved? Why the EU Lobby Register still fails to deliver, 2015 | [EU:s öppenhetsregister](http://ec.europa.eu/transparencyregister) | ec.europa.eu/transparencyregister | [Databas med statistik över lobbyister i EU](http://www.lobbyfacts.eu) | www.lobbyfacts.eu → <https://lobbyfacts.eu/articles/30-08-2016/biggest-companies-now-spend-40-more-eu-lobbying-2012> → <https://lobbyfacts.eu/articles/30-08-2016/biggest-companies-now-spend-40-more-eu-lobbying-2012> | www.integritywatch.eu | visar alla EU-kommissionens möten med lobbyister | [RevolvingDoorWatch](http://corporateeurope.org/revolvingdoorwatch) | en databas som sammanställer kommissionärer, EU-parlamentariker och höga tjänstemän som tagit jobb som lobbyister för storföretag → <https://corporateeurope.org/revolvingdoorwatch> | [Camilla Nothhaft – Moments of lobbying, an ethnographic study of meetings between lobbyists and politicians](http://www.camilla-nothhaft.se) | Örebro universitet, 2017 | [SIEPS – Arvet från Oxenstierna – reflektioner kring den svenska förvaltningsmodellen och EU, 2012](http://www.sieps.se) | [Torbjörn Larsson – Precooking in the European Union – the world of expert groups, 2003](http://www.torbjornlarsson.se) | [Jens Holm – EU inifrån – berättelser från EU-parlamentet 2006 - 2009](http://www.jensholm.se) | Telegram förlag, 2014 | [Per Gahrton – Befria EU](http://www.per-gahrton.se) | Ordfront förlag, 2009

KONTAKT

Max Andersson, EU-parlamentariker

☎ Bryssel: +32 2 28 45457

Strasbourg: +33 3 88 175457

✉ max.andersson@ep.europa.eu

www www.maxandersson.eu

Frida Johnson

☎ +32 2 28 474 57

✉ frida.johnson@ep.europa.eu

De Gröna | Europeiska fria alliansen
i Europaparlamentet

JA, JAG VILL...

- få mer information om Miljöpartiet de Gröna
- bli medlem i Miljöpartiet de Gröna
- bli medlem i Grön Ungdom (jag är under 26 år)
- bli medlem i Gröna Studenter

Namn:

Adress:

porto

Miljöpartiet de Gröna
Pustegränd 1-3
118 20 Stockholm